

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

از مجموعه کتاب‌های هنر معامله‌گری در بورس

سهام نخرید

مگر با شناخت رفتار و روان‌شناسی بازار

تألیف:

مهدی افضلیان

با مقدمه‌ای از نیما آزادی

سرناسه	افضلیان، مهدی، ۱۳۶۶ -
عنوان و نام پدیدآور	سهام نخرید! مگر با شناخت رفتار و روانشناسی بازار / تألیف مهدی افضلیان ؛ با مقدمه‌ای از نیما آزادی.
مشخصات نشر	تهران : دانش‌پژوهان جوان، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۱۶۸ ص.
فروست	... مجموعه کتاب‌های هنر معامله‌گری در بورس؛ ۹۱۶.
شابک	۵-۸۹-۰۸۸-۶۰۰-۹۷۸-۱۶۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی: فنیبا	
موضوع	سرمایه‌گذاری -- جنبه‌های روان‌شناسی
موضوع	Investments -- Psychological aspects:
موضوع	موفقیت در کسب و کار
موضوع	Success in business:
موضوع	بازارشناسی
موضوع	Market surveys:
موضوع	سهام
موضوع	Stocks:
شناسه افزوده	آزادی، نیما، ۱۳۷۲ -، مقدمه‌نویس
رده بندی کنگره	۱۳۹۶ س۹ / الف/۱۵/ HG۴۵
رده بندی دیویی	۳۳۲/۶:
شماره کتابشناسی ملی:	۵۰۹۱۱۰۳:

سهام نخرید! مگر با شناخت رفتار و روان‌شناسی بازار

مؤلف	مهدی افضلیان
طرح جلد	بهناز الیاسی
چاپ چهاردهم	۱۳۹۹
قطع	وزیری
تیراژ	۲۴۰۰ نسخه
شابک	۵-۸۹-۰۸۸-۶۰۰-۹۷۸
قیمت	۳۳۰۰۰ تومان

آدرس: میدان انقلاب، خیابان کارگر جنوبی، خیابان شهید نظری، بین خیابان منیری جاوید و ۱۲ فروردین، پلاک ۱۰۵، طبقه ۴، واحد ۱۱ و ۱۲ | تلفن: ۶۶۴۸۵۲۳۴-۶۶۴۹۶۳۶۳ | دورنگار: ۶۶۴۱۰۷۸۴ | کدپستی: ۱۳۱۴۶۷۵۹۳۱ | کانال ما در تلگرام: @dpjpub | www.irolympiad.com

شاد بودن هنر است

گر به شادی تو دل‌های دگر باشد شاد

زندگی صحنه‌ی یکتای، هنرمندی ماست

هر کسی نغمه‌ی خود خواند و از صحنه رود

صحنه پیوسته به جاست

خرم آن نغمه که مردم بسپارند به یاد

تقدیم به خانواده‌ام

- ۱ مفاهیم ساده اما کاربردی برای معامله‌گری
- ۲ معاملات بخشی از زندگی هستند:
- ۶ با دانش وارد بازار سرمایه شوید:
- ۹ سایت‌ها و فرم‌های بورسی: ادعاهای مجازی ولی ضررهای واقعی.....
- ۱۳ تحلیل بنیادی بهتر است یا تکنیکال:
- ۱۶ دیدگاه سرمایه‌گذاری خود را تعیین کنید:
- ۱۹ حفظ سرمایه اولویت اول است:
- ۲۲ با چه میزان سرمایه شروع به خرید و فروش کنید:
- ۲۵ به عنوان سهم اولی، چه سهمی بخرید؟
- ۲۸ سبد سهام (پرتفولیو) تشکیل دهید:
- ۳۳ شرکت در مجمع توصیه می‌شود یا خیر؟

- ۳۹ تکنیک‌ها و اصول کاربردی در معامله‌گری
- ۴۰ هرم معاملاتی خود را بشناسید:
- ۴۳ تعدد معاملات (overtrade) عامل اصلی بسیاری از زیان‌هاست:
- ۴۶ حجم معاملات و اثرات آن بر قیمت سهم را جدی بگیرید:
- ۴۸ ورود نقدینگی به سهم را تشخیص دهید:
- ۵۰ آیا نسبت تعداد خریدار به فروشنده در سهم می‌تواند سیگنال خرید یا فروش باشد:
- ۵۴ آیا خرید و فروش‌های حقوقی نوعی سیگنال به بازار است:
- ۵۶ نسبت ریسک به ریوارد (R/R) در معاملات را حفظ کنید:
- ۶۰ خریدهای خود را پله‌ای انجام دهید:
- ۶۳ روش مارتینگل در خرید پله‌ای سهام:
- ۶۶ رفتار معامله‌گران را در قیمت‌ها تشخیص دهید:
- ۶۹ نقاط پیوت (pivot point) بازار را بشناسید:
- ۷۲ حد سود را در معاملات لحاظ کنید:
- ۷۴ حد ضرر را در معاملات لحاظ کنید:

- ۷۸..... جبران ضرر در هر معامله به چه میزان است:
- ۸۰..... بازار سرمایه بازی صفر و یک نیست:
- ۸۳..... سرمایه شرکت و ارتباط آن با نوسان قیمت سهم را در نظر بگیرید:
- ۸۶..... بر خلاف حرکت آب شنا نکنید!
- ۹۱..... معامله‌گر باشید و همگام با بازار حرکت کنید:
- ۹۴..... شایعات را جدی بگیرید:
- ۹۷..... چه سهمی در سبد را بفروشید و چه سهمی را نخرید:
- ۱۰۰..... نسبت قیمت به درآمد (P/E):
- ۱۰۳..... نسبت P/E و استفاده از آن در ارزش‌گذاری سهام:

فصل ۳

۱۰۷ اثرات الگوهای ذهنی بر رفتار سرمایه‌گذاران

- ۱۰۸..... در معاملات مردد نباشید:
- ۱۱۱..... احساساتی نباشید:
- ۱۱۴..... در معامله‌گری مغرور نباشید:
- ۱۱۶..... از تجربه درس بگیرید:
- ۱۱۸..... اشتباه خود را بپذیرید:
- ۱۲۱..... خشم خود را در معاملات کنترل کنید:
- ۱۲۳..... با ترس معامله نکنید:

فصل ۴

۱۲۷ پایبندی به استراتژی و سیستم معاملات فردی

- ۱۲۸..... از هیجان بازار دور باشید:
- ۱۳۱..... برای معاملات خود برنامه‌ریزی داشته باشید:
- ۱۳۴..... سیستم معاملاتی خاص خود را داشته باشید:
- ۱۳۸..... معاملات مجازی هم برای آموزش اولیه بورس و هم برای تست سیستم معاملاتی:
- ۱۴۰..... من معامله‌گر ضعیفی نیستم:
- ۱۴۲..... معامله‌گر موفقی باشید:
- ۱۴۵..... چند شعار را در ذهن بسپارید:
- ۱۴۸..... سخن آخر.....

پیش‌گفتار مؤلف:

با مطالعه این کتاب نگرش خود به معاملات را تغییر دهید

به‌طور کلی فعالیت در هر بازار مالی نیازمند یادگیری مفاهیم اولیه مربوط به همان بازار است و در کنار یادگیری این مفاهیم، سرمایه‌گذار باید به یک سری تکنیک‌های رفتاری خرید و فروش در بازار آشنا و از طرفی قادر به شناخت روان‌شناسی بازار و در مرحله بعدی روان‌شناسی خود و کنترل بر خویشتن باشد. از این رو سرمایه‌گذاران، نیازمند آموزش‌هایی در این خصوص هستند که شاید در کلیت بازار به این آموزش‌ها توجهی نشود، ولی به نظر من یادگیری این مفاهیم به عنوان شالوده و اساس کار، برای هر معامله‌گری مناسب است.

در این بخش قصد دارم مقداری در مورد کتاب و هدف از تألیف آن توضیح دهم. همیشه این سؤال در ذهنم بود که چرا سرمایه‌گذاران در بازار سرمایه ایران تحت تأثیر جو روانی زیاد قرار می‌گیرند و به کوچک‌ترین اخبار منتشر شده واکنش نشان داده و سریعاً نوع معاملات خود را تغییر می‌دهند، چه عواملی موجب عدم تصمیم‌گیری صحیح سرمایه‌گذار می‌شود، چه نکته‌های کاربردی در خصوص معاملات در بازار سرمایه وجود دارد و بسیاری از موضوعات دیگر. همه این موضوعات موجب شد تا کتابی در این زمینه تألیف کنم.

ممکن است با نگاه اجمالی به کتاب، به موضوعاتی برخورد کنید که برای شما آشنا و حتی ساده باشد، ولی بسیاری از سرمایه‌گذاران به این موضوعات ساده هم توجهی ندارند و زیان سرمایه‌گذار در بازار هم ممکن است به دلیل عدم رعایت این موضوعات باشد. اما سؤال اصلی اینجاست که چرا این موضوعات پیش پا افتاده را رعایت نمی‌کنیم و یا چرا قصد نداریم جز معدود معامله‌گران موفق بازار باشیم که برآیند معاملات مثبت دارند و چگونه سه عامل کلیدی ترس و طمع و هیجان در معاملات را از خود دور کنیم و یا بسیاری از چراهای دیگر که باید به آن پاسخ داده شود.

تا به امروز کتاب‌های فراوانی در حوزه بازار سرمایه منتشر شده است؛ از مباحث مقدماتی بازار گرفته تا بحث‌های تحلیلی و به نمونه‌های فراوانی هم در بازار دسترسی داریم. کتاب‌های منتشر شده، اکثراً کتاب‌های خوبی هستند که توسط متخصصان این حوزه نوشته شده است و خواندن این کتاب‌ها هم خالی از لطف نیست، اما در بین کتاب‌های موجود، کتابی ندیدم که به صورت ساده و کاربردی اصول اولیه معامله‌گری را به همراه رفتارشناسی بازار توضیح دهد و این نیاز هم تبدیل به نوشتن کتابی در این زمینه شد. هدف از تألیف این کتاب شناخت بیشتر بازار سرمایه و رمزهای موفقیت در این بازار است و اینکه بازار صرفاً تحلیل‌های بنیادی و تکنیکال نیست و یک تحلیل‌گر خوب حتماً نباید معامله‌گر موفق در بازار باشد. یادگیری تحلیل‌های بازار سرمایه مانند تحلیل تکنیکال و یا تحلیل بنیادی تنها بخشی از وظیفه یک سرمایه‌گذار برای فعالیت در بازارهای مالی به حساب می‌آید و یادگیری این مفاهیم شبیه بالا رفتن از چند پله یک نردبان است و برای رسیدن به هدف اصلی، باید پله‌های بعدی را مرحله به مرحله طی کرد که این پله‌ها شامل شناخت رفتار و روان‌شناسی بازار، مدیریت سرمایه و طراحی سیستم معاملاتی شخصی می‌باشد که بدون شک مهم‌تر از بحث تحلیل در بازار است. پس این انتظار که با حضور در چند کلاس آموزشی باید معامله‌گر و تحلیل‌گر خوبی در بازار باشید و از بازار سود کسب کنید، تفکر اشتباهی به حساب می‌آید. به نوبه خودم سرمایه‌گذاران زیادی را دیده‌ام که تفکر اینچنینی داشتند به گونه‌ای که بعد از چند تحلیل اشتباه و معامله ناموفق از بازار خارج شدند در صورتی که ممکن بود صرفاً

اشتباه از تحلیلشان نبوده و مشکل اصلی نداشتن سیستم و استراتژی معاملاتی در بازار و شناخت رفتار معامله‌گران و صد البته کنترل خویشتن بود.

در ابتدای توضیحات تمایل دارم داستانی را برایتان تعریف کنم (در این کتاب سعی کردم برخی داستان‌های واقعی در خصوص بازار سرمایه را با توجه به موضوعات مختلف نقل کنم. داستان‌هایی که ممکن است برای هر سرمایه‌گذاری اتفاق افتاده باشد و یا اینکه ممکن است در آینده شاهد این اتفاقات باشد) حدود سال ۹۳ بود که باب گفتگو را با آدم جالبی شروع کردم. ادامه بحث را از زبان خودش می‌نویسم:

« سال ۹۳ بود که وارد بازار سرمایه شدم و به دلیل اینکه خودم را قانع کنم که با اطلاعات کامل وارد بازار پر از ریسک شدم دوره‌های بازار سرمایه مثل تحلیل بنیادی و تکنیکال را گذراندم و قصد داشتم که به یک معامله‌گر موفق در بازار سرمایه تبدیل شوم. شروع به خرید و فروش کردم و چند سهم را بر مبنای معیارهای تحلیل که ترکیبی از تحلیل بنیادی و تکنیکال بود، خریدم و انتظار این را داشتم معاملاتم وارد سود شود، ولی اتفاق دیگری رخ داد و برخلاف انتظار، سهم‌های خرید شده، وارد زیان شد. به کلاس‌های بیشتری رفتم تا به یک راه حل مفید برای جلوگیری از زیان دست پیدا کنم ولی نشد و دامنه ضررهایم روز به روز افزایش پیدا می‌کرد. گاهی اوقات به خاطر آرامش ذهن، معامله را کنار گذاشته و استراحت می‌کردم ولی باز هم به محض ورود به معامله، پس از چند روز موقعیت معاملاتی‌م به زیان ختم می‌شد. در خصوص داشتن استراتژی و سیستم معاملاتی شخصی، مطالعات فراوانی داشتم و به همین دلیل سعی کردم در کنار مفاهیم مربوط به علم تکنیکال، مدیریت سرمایه درستی هم در بازار داشته باشم. پس از آن در مورد بحث‌های مربوط به مدیریت سرمایه و روان‌شناسی بازار و سیستم معاملاتی شخصی بیشتر و بیشتر کار کردم و تقریباً بعد از یک مدت کار کردن با سیستم معاملات شخصی و همگام با آن کنترل احساسات و شناخت بحث‌های روان‌شناسی بازار، در حال حاضر تقریباً شرایط خوبی در بازار دارم و از این شرایط راضی هستم.»

با توجه به صحبت‌های انجام شده، باید به این نتیجه برسیم که حضور در بازارهای مالی علاوه بر تحلیل بنیادی و تکنیکال، نیازمند روان‌شناسی بازار و رفتار معامله‌گران

و یا بحث‌های مربوط به سیستم و استراتژی معاملاتی است. پس همه سرمایه‌گذاران در بازارهای مالی باید با توجه به موضوع گفته شده، چارچوبی را تنظیم و با توجه به این چارچوب فعالیت کنند و به هدف نهایی که پیروزی و موفقیت در معاملات است؛ برسند ولی حتماً باید این نکته را به خاطر داشت که شناخت ماهیت بازار نیاز به کسب تجربه فراوان دارد و هر چقدر سرمایه‌گذاران زمان بیشتری برای درک و فهم بازار صرف کنند قادر به کسب تجربه‌های بیشتر و بالطبع معاملات بهتری در بازار سرمایه هستند.

من این کتاب را به چند بخش تقسیم می‌کنم که بخش اول مربوط به برخی مفاهیم اولیه بازار سرمایه است که اغلب سرمایه‌گذاران در بدو ورود به بازار با این موضوعات روبه‌رو هستند به همین دلیل سعی کردم با نثری ساده موضوعات مربوطه را تشریح کنم. طرح موضوعات اینچنینی دغدغه بسیاری از سرمایه‌گذاران تازه وارد به بورس را حل می‌کند و یک نسخه کارگشا و مناسب برای آن‌ها به حساب می‌آید. بخش‌های بعدی این کتاب هم به ترتیب در مورد تکنیک‌های معامله‌گری و خرید و فروش در بازار سرمایه، مالی رفتاری و روان‌شناسی بازار و در نهایت تدوین سیستم معاملاتی و لزوم داشتن این سیستم، برای فعالیت در بازار سرمایه است. در کتاب حاضر در مورد موضوعاتی بحث شده است که برای بسیاری از فعالان بازار سرمایه آشناست ولی سرمایه‌گذاران به راحتی از کنار آن می‌گذرند در صورتی که باید بخش زیادی از زمان را به این موضوعات اختصاص دهند تا قادر به معاملات موفق در بازار باشند. در کل بخش‌بندی این کتاب و بررسی موضوعات مربوطه به گونه‌ای است که برای هر سرمایه‌گذاری، چه خرد و یا چه کلان مناسب و مفید به حساب می‌آید.

پیشنهاد دارم که این کتاب را حتماً چند بار مطالعه کنید تا برخی از موضوعات کاربردی و مهم آن، کاملاً در ذهنتان باقی بماند تا به این ترتیب قادر باشید مانند یک معامله‌گر موفق و حرفه‌ای در بازار معامله کنید. معیار من در تألیف این کتاب کمک هر چه بیشتر به معامله‌گران فعال در بازار سرمایه می‌باشد. اگر این کتاب اندکی از

مشکلات رفتاری و معاملاتی مربوط به سرمایه‌گذاران را حل کند پس می‌توان گفت قدم خوبی در راه گسترش و ترویج فرهنگ سرمایه‌گذاری و معامله‌گری در بازار سرمایه برداشته شده است.

در انتها از دوستان گرامی؛ جناب آقای نیما آزادی، بهنام بهزادفر و ولید هلال‌ات به دلیل همکاری در انتخاب موضوعات کاربردی و سرکار خانم نرگس خلیج‌لو به دلیل همکاری در ویرایش فنی و محتوایی کتاب تشکر می‌نمایم.

بدیهی است این کتاب نیز همانند کتاب‌های دیگر خالی از اشکال نیست. به همین دلیل از همه معامله‌گران، اساتید حوزه بازار سرمایه، دانشجویان دانشگاه‌ها و سایر دوستان تقاضا دارم تا با ارائه پیشنهادهای و انتقادات خود، موجبات رفع اشکال محتوایی کتاب را فراهم آورند تا در نسخه‌های بعدی شاهد بهبود کیفی این کتاب باشیم.

مهدی افزلیان

Mehdi.afzalian@gmail.com

Mehdiafzalian.com

بهار ۱۳۹۷

پیش‌گفتاری از نیما آزادی

در کل رسیدن به سود مستمر و پایدار در بازار بورس نیازمند درک درستی از وضعیت بازار و فهم پایه و ارکان سبک معامله‌گری و تشخیص درست آن است. یک معامله‌گر حرفه‌ای فارغ از اینکه تحلیل‌گر تکنیکی یا بنیادی خوبی است؛ برای موفقیت در بازار نیازمند دیسپلین قوی است و برای رسیدن به این نظم ساختار یافته در معامله‌گری، نیاز به خودشناسی، درک درست توانمندی‌های خود و آنالیز رفتاری در شرایط مختلف دارد. یکی از مهم‌ترین نکاتی که بنده در کلاس‌های آموزشی به شدت بر آن تأکید می‌کنم این است که موفقیت در بورس همبستگی بسیار زیادی با کنترل نفس و اجرای جز به جز پلن فردی دارد؛ اجرای این مسائل است که موفقیت‌تریدر را تضمین می‌کند. بر این باورم که حد اعلای تحلیل‌گری ۲۰٪ موفقیت در بازار است و ۸۰٪ وابسته به پارامترهای حاشیه‌ای بازار است که باید آن را آموخت. هر یک از ما در صورتی که یک سبک و ساختار برای روش معاملاتی خود تدوین نکنیم و به آن پایبند نباشیم عملاً یک میانبر آشکار به ضرر و زیان و از دست دادن ثروت زده‌ایم. معمولاً معامله‌گران تحت تأثیر عوامل مختلفی برای ضرر و زیان قرار دارند که در این کتاب به برخی از جنبه‌های رفتاری آن اشاره شده است. در واقع بسیاری تصور می‌کنند اگر یک سهمی را با سود بفروشند در واقع سود کرده‌اند؛ در حالی که اگر ما نتوانیم در دوره خوش بازار به شکل بهینه سود کنیم، در دوره خراب بازار به راحتی سرمایه خود را از دست می‌دهیم و این برای هر معامله‌گری موضوع ناخوشایندی است. به عنوان مثال سهمی در ۶ ماه ۱۰۰٪ بازدهی می‌دهد و از این مقدار تنها ۱۵٪ سود عاید ما شده است، اما از آن طرف سهمی از یک سقفی که در آن خرید انجام داده‌ایم ۵۰٪ سقوط می‌کند و ما کل آن زیان را با سهم

می‌مانیم بدون آنکه هیچ برنامه‌ای برای بستن موقعیت معاملاتی خود داشته باشیم. در واقع ما در معامله‌گری خود همواره درگیر یک سری آفت‌های تکراری هستیم که بارها آن را تجربه می‌کنیم، سپس توبه می‌کنیم و بعد از مدتی در کمال تعجب آن را تکرار می‌کنیم. به قول مارک داگلاس:

«بازار محیطی است با آزادی عمل مطلق، ترکیبی از امکانات و خطرات نامحدود. اگر شما یکی از فعالینی هستید که به پارامترهای روحی بی توجه است، پس برای حوادث این محیط و فاجعه‌های مالی آن باید آماده باشید».

در این کتاب «مهدی» به خوبی با بررسی ریشه‌ای مطالب و به صورت روان و کاربردی، توانسته است به مخاطب القا کند که بازار فراتر از تحلیل تکنیکی و بنیادی است و مسیر سودکردن در بورس نیازمند تدوین مسائلی مهم‌تر است و ملزم شدن به نکات این کتاب می‌تواند سمت و سوی یک تحلیل‌گر آماتور را به سمت یک تحلیل‌گر حرفه‌ای بچرخاند. در پایان این کتاب را برای تمام سرمایه‌گذاران فعال در بازار سرمایه به خصوص افرادی که سابقه حضورشان کمتر از ۳ سال است؛ حتماً توصیه می‌کنم.

نیما آزادی

بهار ۱۳۹۷

من اولین سرمایه‌گذاریم را در سن ۱۱ سالگی انجام
دادم. تا آن موقع داشتم زندگی‌م را تلف می‌کردم!

∴ Warren Buffett ∴

فصل ۱

مفاهیم ساده اما

کارپردی برای معامله‌گری

معاملات بخشی از زندگی هستند:

من اولین سرمایه‌گذاریم را در سن ۱۱ سالگی انجام دادم. تا آن موقع داشتم زندگیم را تلف می‌کردم.

.: Warren Buffett .:

در بخش اول این کتاب قصد دارم یک صحبت کلی در خصوص سرمایه‌گذاری، پس‌انداز و درنهایت ورود شما به بازار سرمایه داشته باشم. حقیقت این است که همه افراد ماهانه درآمدی کسب می‌کنند که بخشی از این درآمدها صرف هزینه‌های زندگی و بخش دیگر هم معمولاً مربوط به بازپرداخت اقساط وام‌هایی می‌شود که به هر دلیلی قبلاً دریافت شده است. یک پیشنهاد دارم. بهتر است که بخشی از درآمد خود را به صورت ماهیانه پس‌انداز کنید و به صورت مستمر این کار را ادامه دهید و هیچگاه از این موضوع غافل نشوید. به عنوان مثال کل درآمد ماهیانه را به ۱۰ قسمت تقسیم و سعی کنید حداقل یک قسمت را پس‌انداز کنید. ممکن است در ابتدا، انجام این کار مقداری سخت باشد ولی به مرور زمان به این نتیجه می‌رسید که با باقیمانده درآمد هم می‌توان زندگی را اداره کرد و بخشی از درآمد ماهانه را که قرار است سرمایه‌گذاری کنید؛ مشکلی در امور زندگی ایجاد نمی‌کند. کم‌کم پس‌انداز را به صورت اصولی در بازار، سرمایه‌گذاری کرده و تلاش کنید که بازدهی خوبی از سرمایه‌گذاری خود به دست آورید. یکی از بازارهایی که شخص می‌تواند با پس‌انداز اندک، یک سرمایه‌گذاری مناسب را شروع کند، بازار سرمایه است؛ چرا که شروع سرمایه‌گذاری در این بازار به منابع مالی فراوان، نیازی ندارد و شخص می‌تواند با حداقل ۱۰۰/۰۰۰ تومان اولین سرمایه‌گذاری خود را انجام دهد. اما بازار سرمایه همانند سایر بازارها شرایطی دارد که سعی می‌کنم در ادامه توضیح دهم.

ورود به بازار سرمایه ورود به بازاری است که قرار است شما را در مقابل نرخ بازده بدون ریسک قرار دهد. به زبان عامیانه؛ یعنی قرار است جایی سرمایه‌گذاری کنید تا با پذیرش ریسک بیشتر، سود بیشتری نسبت به بانک به دست آورید پس باید با خودتان صادق باشید که قصد دارید یک بازار پرهیجان را تجربه کنید و این فشارها قرار نیست تأثیری در زندگی